

La recepció de l'obra *Després de la pluja*, de Sergi Belbel, a Alemanya

Cornelia Eisner (Barcelona)

■ 1 Sergi Belbel a Alemanya

La publicació de les obres *Carícies* (1991) i *Després de la pluja* (1992) va marcar un canvi en la trajectòria de Sergi Belbel.¹ A partir d'aquestes dues obres els crítics, que des del principi havien seguit amb molt d'interès la producció del jove autor i li havien predit un gran futur, van començar a parlar d'una reorientació del teatre belbelià, d'un progrés des de l'abstracció a la concreció, que havia portat l'autor a fer "[...] un teatre menys ancorat en la investigació formal i més interessat o preocupat a accedir de vegades a un públic més ampli per la via d'aquella línia 'més humanitzada, més convencional'" (Gallén, 1998: 11). I sembla que aquest canvi que observaven els crítics al començament dels anys noranta s'ha anat confirmant en la producció posterior. Així, l'any 2001, a propòsit de la reedició de *Després de la pluja*, Carles Batlle afirmava en el seu pròleg revisat i ampliat que

[...] la metamorfosi ha estat assumida per tothom. Tant és així, que gairebé ningú no se'n recorda, d'aquella etapa "abstracta" i "formalista" de l'autor. És llei de vida: els textos anteriors a *Carícies* comencen a pertànyer a la història del nostre teatre. (Batlle, 2001: 20)

Si ja les primeres peces de l'autor havien rebut una valoració molt positiva a Catalunya, aquest "nou" Belbel va despertar interès també fora de casa. La primera obra que es va estrenar a l'estranger va ser *Carícies*, l'any 1994 a Lisboa (Portugal), a Vincennes (França) i a Zagreb (Croàcia), i *Després de la pluja* es va estrenar l'any 1995 també a Lisboa. Aquesta última, que ja a la seva estrena en català l'octubre de 1993 havia estat un èxit indiscutible

---

1 L'article s'ha realitzat amb el suport del Comissionat per a Universitats i Recerca del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya i del Fons Social Europeu, i en el marc del projecte BFF2008-03522, subvencionat pel Ministerio de Ciencia y Innovación.

ble tant de públic com de crítica, és l'obra de Belbel que fins ara s'ha representat més a l'estranger i en pocs anys s'ha convertit en un dels grans èxits del teatre europeu contemporani. No hi ha dubte que, com deia Enric Gallén (1998: 9), “[...] mai cap altre autor del teatre català no havia aconseguit un reconeixement tan alt, ampli, ràpid i directe”.

Si bé és veritat que les obres de Belbel han viatjat arreu del món i s'han estrenat en 32 països d'Europa, Amèrica i Àsia,² el país on l'autor ha triomfat més és, sens dubte, Alemanya. Fins ara s'hi han estrenat nou de les seves obres en més de cent produccions diferents. Les primeres representacions del teatre de Belbel a Alemanya es van fer l'any 1995, amb les dues obres que aleshores tenien més èxit a Catalunya i internacionalment: *Carícies* i *Després de la pluja*.

Carícies (*Liebkosungen*) es va estrenar el 25 de març de 1995 a Munic, al teatre Münchner Kammerspiele, en traducció de Klaus Laabs, que es convertiria en el traductor “oficial” de les obres de Belbel,³ i dirigida per Thorsten Bischof, que amb aquesta obra va debutar com a director. L'acollida de l'obra entre els crítics va ser molt bona, se'n va parlar en diaris importants com el *Süddeutsche Zeitung* i el *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, i la prestigiosa revista de teatre *Theater heute* en va publicar la traducció alemanya en el seu número del juny de 1995 i en un article va elogiar l'autor i l'obra amb les paraules següents:

Ein Talent. Gehör für das Umgangssprachliche, was die deutsche Übertragung des in diesem Heft abgedruckten Textes immer noch ahnen lässt; knappe, scharf gesetzte Dialoge zwischen wechselnden Paaren, und jedesmal entsteht auf Anhieb eine theatrale Situation. (Becker, 1995: 8)

Carícies es va tornar a reprendre la temporada següent, l'octubre de 1995 a Leipzig, i des d'aleshores s'ha pogut veure en sis altres ocasions en versió alemanya. L'obra clau per a l'èxit actual de l'autor a Alemanya, però, va ser *Després de la pluja* (*Nach dem Regen*), que es va estrenar per primera vegada el 17 de novembre de 1995 al Deutsches Schauspielhaus d'Hamburg, sota la

2 Font: Henschel Schauspiel: <<http://www.henschel-theater.de>>.

3 Klaus Laabs va traduir les primeres obres de l'autor del castellà i actualment fa servir les versions catalana i castellana per a les seves traduccions. Tot i així, no es pot parlar de traduccions indirectes, ja que Belbel mateix s'encarrega de fer la versió castellana de les seves obres i sovint no només les tradueix, sinó que les modifica tenint en compte les reaccions en les representacions en català. El resultat, segons l'autor, són unes obres “teatralmente mejores en castellano y lingüísticamente mejores en catalán” (Frost, 2002: 100).

direcció d'Elke Lang. Tot i que les crítiques d'aquesta estrena, com veurem, no van ser especialment bones, l'obra es va convertir en un èxit i va ajudar l'autor a fer-se un nom a Alemanya; la temporada del 1996/97 *Nach dem Regen* es va poder veure en vuit produccions diferents: a Dresden, Osnabrück, Schaffhausen (Suïssa), Stuttgart, Kiel, Mannheim, Hamburg i Mainz. Des d'aleshores gairebé cada any s'ha representat en més d'un teatre alemany i el Deutschlandradio Berlin fins i tot en va fer una adaptació radiofònica el 1998.

L'èxit d'aquestes dues peces va animar l'editorial Henschel Schauspiel, els representants de Sergi Belbel a Alemanya, a donar a conèixer dues obres anteriors de l'autor, *Tàlem* (*Spielwiese zwei im Quadrat*) i *En companyia d'abisme* (*In Gesellschaft von Abgrund*), que es van estrenar el 1997 i el 1998, respectivament. Alhora s'han anat traduïnt i representant totes les obres noves de l'autor, de manera cada vegada més immediata: *Morir* (*Einen Augenblick vor dem Sterben*) es va estrenar el 1998 a Dresden (estrena original: 1994); *La sang* (*Das Blut*), el 2000 a Viena (estrena original: 1999); *El temps de Planck* (*Die Zeit der Plancks*), el 2002 a Frankfurt (estrena original: 1999) i *Forasters* (*Wildfremde*), el 2006 a Leipzig (estrena original: 2005). Fins al punt que *Mòbil* (*Mobil*), la penúltima obra de Belbel, es va estrenar primer en alemany (l'1 d'octubre de 2006 a Hannover) que en català (el 12 de desembre de 2006 a Reus) i la seva última obra, *A la Toscana*, es va estrenar l'11 d'octubre de 2007 a Frankfurt, en el marc de la Fira del Llibre, en versió original catalana i dirigida pel mateix autor, i ja abans d'aquesta estrena estava traduïda a l'alemany.⁴

Per entendre bé l'èxit que les obres de Belbel tenen a Alemanya s'han de tenir en compte també les circumstàncies en què s'han donat a conèixer. L'autor té la sort de ser al catàleg d'una editorial de teatre molt prestigiosa, Henschel Schauspiel,⁵ que no tan sols s'encarrega de traduir les seves obres, sinó també de difondre-les, de donar-les a conèixer a tots els teatres del país i de promoure'n les representacions. De fet, Henschel Schauspiel no edita els textos en forma de llibre,⁶ sinó que els posa a disposició dels

---

4 De la versió alemanya d'*A la Toscana* fins ara només se n'ha fet una estrena radiofònica, el març de 2008 a l'emissora cultural d'RBB (Rundfunk Berlin-Brandenburg).

5 Henschel Schauspiel també té al seu catàleg cinc obres de Josep Maria Benet i Jornet, de les quals, però, només tres s'han estrenat fins ara: *Desig* (*Begehren*, el 1997 a Bonn), *Testament* (*Testament*, el 2000 a Constança) i *Això, a un fill, no se li ja* (*Slips*, el 2002 a Graz, Àustria).

6 Tot i que amb motiu de la Fira de Frankfurt de 2007 van treure un volum amb les últimes tres peces de Belbel: *Forasters*, *Mòbil* i *A la Toscana*.

teatres i grups de teatre interessats. I quan es tracta d'obres noves que encara no s'han representat, l'editorial mateixa avisa tots els teatres alemanys de la nova aparició i envia manuscrits als teatres que hi mostren interès. En el cas de l'estrena de *Després de la pluja* a Hamburg, per exemple, abans de posar-se d'acord amb el Deutsches Schauspielhaus l'editorial ja havia enviat una cinquantena de manuscrits a diferents teatres, directors i crítics i havia negociat l'estrena de l'obra amb altres grans teatres.⁷

Wolfgang Schuch, coneixedor del teatre espanyol contemporani i responsable de l'obra de Belbel a Henschel Schauspiel, es va fixar en l'autor ja cinc anys abans de la seva primera estrena a Alemanya, quan un director amic li va parlar de l'estrena de *Tàlem* que havia presenciat a Barcelona. Coincidia que l'editorial estava buscant joves autors espanyols i l'obra de Belbel els va semblar des del principi molt interessant per als teatres alemanys.⁸ Que la primera obra traduïda (la traducció data del 1992) fos justament *Carícies* té a veure segurament amb la reorientació del teatre de Belbel, que, com hem vist, s'inicia amb aquesta obra, i amb el fet que es tractava, com observa Carles Batlle (2001: 6) en el seu pròleg a *Després de la pluja*, d'"una obra crua, urbana, realista, d'ambient contemporani i amb sexe incorporat", una obra que, per tant, tenia tots els ingredients necessaris per convertir-se en un èxit de taquilla.

Com ja hem dit, però, l'obra que va permetre a l'autor de fer-se realment un lloc als escenaris alemanys va ser *Després de la pluja*, i tant l'editor alemany com el traductor de Belbel coincideixen que el gran nombre de representacions gairebé simultànies d'aquesta peça en teatres d'arreu d'Alemanya poc després de l'estrena a Hamburg va ser clau per a l'interès que l'obra de l'autor va despertar després i continua despertant encara avui.

Per entendre millor aquest fenomen, a continuació analitzarem algunes de les crítiques que es van publicar a Alemanya després de les primeres representacions de *Després de la pluja* i intentarem veure què fa que aquesta obra sigui tan atractiva per als teatres alemanys. Les representacions que ens interessin són l'estrena de l'obra el novembre de 1995 a Hamburg⁹ i les set representacions que se'n van fer en alemany la temporada següent, 1996/97: l'obra va inaugurar la temporada als teatres Staatsschauspiel de Dresden¹⁰ i Städtische Bühnen d'Osnabrück;¹¹ a l'octubre de 1996 es va

---

7 Font: Carta personal de Wolfgang Schuch, responsable de l'obra de Sergi Belbel a l'editorial Henschel Schauspiel.

8 Font: *ibid.*

9 Deutsches Schauspielhaus, 17 de novembre de 1995, direcció: Elke Lang.

10 5 de setembre de 1996, direcció: Tobias Wellemeyer.

estrenar a la ciutat suïssa de Schaffhausen;¹² al novembre, a Stuttgart,¹³ i entre gener i maig de 1997 es va poder veure en teatres de Kiel,¹⁴ Mannheim¹⁵ i Mainz,¹⁶ i a l'Escola Superior de Música i Teatre d'Hamburg.¹⁷ En només un any i mig, per tant, l'obra ja havia viatjat per tot Alemanya i s'havia donat a conèixer també a Suïssa. L'estrena a Àustria, en canvi, es faria una mica més tard, el novembre de 1997 a Linz.¹⁸

■ 2 La recepció de les primeres representacions de *Després de la pluja*

Si ens hem de guiar per presència de l'obra a la premsa, no hi ha dubte que l'estrena de *Després de la pluja* al Deutsches Schauspielhaus d'Hamburg va ser un èxit: se'n va parlar en una vintena d'articles, no tan sols en diaris regionals d'Hamburg sinó també en grans diaris d'àmbit estatal com *Die Welt*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Bild* i *Handelsblatt* i a les revistes *Der Spiegel* i *Musik + Theater*.

Una raó per a aquest gran interès entre els crítics segurament rau en el fet que l'estrena es va fer en un teatre molt prestigiós: el Deutsches Schauspielhaus Hamburg té més de cent anys d'història i és, actualment, el teatre d'obres de text més gran d'Alemanya. A més, havien passat només pocs mesos des de l'estrena de *Carícies*, que, com ja hem vist, havia tingut molt bona acollida entre els crítics. L'autor, per tant, ja no era un desconegut a Alemanya i l'estrena d'una nova obra seva despertava expectatives.

La majoria de les crítiques fan referència a l'èxit de *Carícies* i recorden les qualitats de les obres de Belbel que ja es van destacar aleshores. Així, en un article publicat el dia 11 de novembre de 1996, pocs dies abans de l'estrena, Armgard Seegers (1995a), del *Hamburger Abendblatt*, afirma que Belbel és un autor “[...] der mit scharfem Blick Wirklichkeit und Scheinwelt seziert und der mit gutem Gehör für das Umgangssprachliche knappe Dialoge über die Absurdität des Alltäglichen schreiben kann”. Al mateix article s'avisava que l'obra tracta de persones normals amb problemes normals, però que l'autor no fa caracteritzacions psicològiques dels seus per-

11 27 de setembre de 1996, direcció: Stefan Otteni.

12 Theater im Faß, 28 d'octubre de 1996, direcció: Hansjörg Betschart.

13 Theater Rampe im Zahnradbahnhof, 21 de novembre de 1996, direcció: Regula Gerber.

14 theater augenblicke, gener de 1997, direcció: Walter Arnold.

15 Nationaltheater Mannheim, 1 de març de 1997, direcció: Volker Schmalöer.

16 Staatstheater Mainz, 16 de maig de 1997, direcció: Rüdiger Burbach.

17 Hochschule für Musik und Theater, 4 d'abril de 1997, direcció: Klaus Tews.

18 Landestheater Linz, 29 de novembre de 1997, direcció: Peter M. Preissler.

sonatges, que no hi ha cap mena de subtext. Això, segons la directora Elke Lang, va ser un dels grans reptes per als actors durant els assajos:

Immer suchten sie in den Figuren eine versteckte Psychologie, (...) dabei ist es nur die Sprache, die die Figuren zeichnet. Ein reflektorischer Gebrauch der Sprache beispielsweise einer Elfriede Jelinek soll hier ausgeklammert werden. Die Figuren ergeben sich über die Sprache wie von selbst. (Mierow, 1995)

Aquesta falta de psicologia i d'un sentit profund de l'obra sembla preocupar no tan sols els actors, sinó també els crítics. En molts articles es critica la superficialitat de l'obra i l'ús d'estereotips buits. Així, en un article del *Frankfurter Rundschau* titulat "Überflüssig", el crític resumeix la seva impressió de l'obra amb les paraules següents: "Eine Petitesse, ein bißchen abstrus, ein bißchen geschwätzig, auch überflüssig." (M. L., 1995), i Michael Laages (1995), del *Hamburger Rundschau*, parla d'un "Kern aus Nichts mit viel Verpackung drumherum".

Alguns crítics, però, troben que justament aquesta lleugeresa i falta de qüestionaments psicològics fa atractiva l'obra i la diferencia de la de molts autors contemporanis alemanys. Dirk Schümer (1995), del *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, per exemple, elogia els diàlegs de l'obra, que són "kurz, prägnant, mit überraschenden Pointen, niemals mit Tiefsinn überfrachtet, dafür mit einer deftigen Prise Nonsens", i compara Belbel amb Beckett i Ionesco, que també tenien una tendència cap a la "Komik des Oberflächlichen" (ibid.). La comparació amb el teatre de l'absurd també es troba en altres articles, però la majoria dels crítics opinen que Belbel, tot i jugar amb l'absurditat, es queda curt, que a l'obra li falta "der wahre absurde Unterstrom" (Schmidt-Missner, 1995). Provoca, com a molt, un somriure, però mai un riure desenfrenat, "was uns an Eugène Ionesco, Jean Tardieu und all die anderen erinnern könnte, denen die Sinnlosigkeit jeglicher Alltagsrhetorik auch schon Spaß gemacht hatte" (ibid.).

Aquesta falta de força és un altre punt que es critica en molts articles. Tots els crítics coincideixen que l'obra no és en absolut avorrida i que el públic l'acull molt bé, però alhora observen que no és capaç de commoure l'espectador: parlen d'una obra que és "eher luftig als lustig" (Schulz-Ojaja, 1995), "recht unterhaltsam, aber kraftlos" (Seegers, 1995b), "ein ausgebleichter Botho Strauß, ein verwässerter Woody Allen, ein blanchierter Pessoa" (Fischer, 1995). De fet, en el seu pròleg a *Després de la pluja* Carles Batlle (2001: 22) ja parla d'aquest "realisme distanciat" de Belbel, que té com a resultat "una escriptura atractiva i seductora, però que dificulta

–probablement de manera intencionada– l'accés a les grans implicacions emocionals". I més d'un crític alemany troba a faltar, certament, una mica més d'implicació emocional.

De fet, a l'hora de decidir-se per estrenar l'obra, una cosa que preocupava els responsables del teatre era justament el perill que l'obra no tingués prou força i es quedés en una anècdota.¹⁹ Per evitar això, la directora, Elke Lang, va optar per una escenificació accelerada²⁰ amb elements filmics –per preparar els actors, els havia fet mirar pel·lícules de Pedro Almodóvar–, una caracterització molt exagerada dels personatges i l'ús d'efectes de còmic i de *slapstick*. Sembla, però, que els crítics no van aprovar gaire aquestes decisions de la directora. Tots celebren el treball excel·lent dels actors –destacant, sobretot, Oda Thormeyer, que feia de secretària rossa–, però parlen d'una escenificació superficial, que comença amb un bon ritme, però s'acaba estancant. Les caracteritzacions, segons els crítics, es queden en estereotips i la directora no és capaç de transmetre el joc entre absurditat i banalitat de l'obra: "Sie entwickelt nichts" (Krieger, 1995). A la revista *Musik + Theater* resumeixen l'estrena amb les paraules següents:

Der Abend unterschlägt, dass Sergi Belbels Großstadtneurotiker eine Lebensgier haben, deren zweites Gesicht die Todeslust ist – dass ihre Hochgefühle sich nur unter Absturzgefahr entfalten können. So ist diese deutschsprachige Erstaufführung keine wacklige Gratwanderung zwischen Realismus und Magie, Boulevard und Mysterienspiel, Himmel und Erde. Sondern eine schwindelfreie Fassadenkletterei, die keinerlei Erwartungen spannt, keine Sehnsüchte weckt auf ein mögliches Dasein "nach dem Regen". (Scheffel, 1996)

Si llegim les ressenyes de les set representacions de *Després de la pluja* que es van fer a Alemanya la temporada següent, entre setembre de 1996 i maig de 1997, podem veure que els diferents directors van tenir en compte les crítiques de la primera representació i, cadascú a la seva manera, intenten treure el màxim partit possible de l'obra i no caure en els "errors" de la directora d'Hamburg. Destaca l'estrena a Osnabrück, el 27 de setembre de 1996, que, segons Christine Adam (1996), del *Neue Osnabrücker Zeitung*, subratlla l'element apocalíptic de l'obra: "Deutlicher noch als der katalanische Autor Sergi Belbel hat der junge Regisseur Stefan Otteni 'Nach dem Regen' in eine Endzeitstimmung versetzt", amb una finestra de vídeo on es

19 Font: Carta personal de Wilfried Schulz, director artístic del Deutsches Schauspielhaus Hamburg entre 1993 i 2000.

20 Si la representació original dirigida per Sergi Belbel durava dues hores, l'estrena en alemany tenia una durada de només 90 minuts.

podien veure catàstrofes de tota mena i amb *Apocalypse now* i fragments de les òperes *Carmen* i *Tristan i Isolda* de música de fons. Karlheinz Arndt (1996), del *Westfälische Nachrichten*, veu una “exzellente Aufführung eines schwachen Stückes” i destaca la bona caracterització dels personatges, que, gràcies a la direcció, primer semblen respondre perfectament als estereotips, per cobrar cada cop més perfil propi al llarg de l'obra. També el director suís Hansjörg Betschart, en l'estrena de l'obra a Schaffhausen, va intentar destacar les fractures i el fons d'absurditat que hi ha a l'obra i que a l'estrena d'Hamburg potser havien quedat una mica diluïts: Monica Zahner (1996), del *Schaffhauser Nachrichten*, parla d'un joc absurd que vacil·la entre dolenteria i seriositat absoluta i que es va desenvolupant “aus dem lächerlichen Realismus einer – zwar etwas in die Länge gezogenen – Bekenner-Quasselrunde von TV-Qualität langsam ins Fatal-Absurde”.

Parlant de l'obra, alguns crítics, com ja va passar a Hamburg, troben a faltar més profunditat i una implicació emocional més forta dels espectadors. Segons ells, l'obra és “zu gut zum Verreißen, zu schwach zum Jubeln” (Klunker, 1996)²¹, “reichte nicht zum Lachen, aber auch nicht zum Weinen” (Hauser, 1996)²². Gairebé tots, en canvi, destaquen la idea genial de què parteix l'obra, la “gelungene Mixtur aus Humor und bitterernstem Hintergrund” (Bail, 1996), els diàlegs punyents i la comicitat de les situacions. Reconeixen que Belbel és un “Theatermann durch und durch” (Klunker, 1996).

La premsa mostra, però, que més que per l'obra en si els crítics s'interessen pel treball dels diferents directors i, sobretot, dels actors, que en la majoria de les representacions s'emporten molt bones crítiques. De fet, com observava Regula Gerber, directora de l'obra en l'estrena de Stuttgart, l'obra és plena de papers atractius i permet a tots els actors demostrar les seves capacitats.²³ Va ser, segurament, per aquesta raó que els estudiants de l'Escola de Teatre i Música d'Hamburg van triar *Després de la pluja* per al seu treball de final de curs, una representació que va tenir molt bones crítiques i per la qual dues de les joves actrius, Anne Catrin Buhtz (la secretària pèl-roja) i Solveig Krebs (la secretària rossa), van rebre el premi de teatre Alfini-Syllwasschy.

---

21 Referit a l'estrena a Dresden.

22 Referit a l'estrena a Schaffhausen.

23 Vegeu l'entrevista amb la directora a la revista *Prinz*, el novembre de 1996 (Gass, 1996).

■ 3 Conclusions

L'objectiu d'aquest article era veure, a partir de l'anàlisi de les crítiques d'algunes de les estrenes de *Després de la pluja* en alemany, com s'explica el gran èxit que les obres de Sergi Belbel, i aquesta obra en concret, tenen a Alemanya.

Hem vist que les bones condicions en què l'obra de l'autor s'ha donat a conèixer a Alemanya i el fet que tingui la sort de ser representat per una gran editorial i agència teatral fan un paper important en aquest aspecte. També cal destacar que grans revistes teatrals de referència com *Theater heute* i *Theater der Zeit* han publicat la traducció alemanya de la majoria de les obres de l'autor.

Pel que fa a la qualitat de les obres, els crítics destaquen, d'una banda, la capacitat d'observació de l'autor i la manera com aconsegueix expressar l'absurditat de la quotidianitat en diàlegs curts i punyents i, de l'altra, les seves habilitats com a home de teatre –és un autor que escriu pensant en l'escenificació, cosa que fa que les seves obres estiguin formalment molt ben fetes i tinguin papers molt equilibrats. Aquest últim aspecte fa que les peces siguin especialment atractives per a grups de teatre que no vulguin fer una obra on un o dos actors tinguin tot el protagonisme.

Un altre aspecte que fa atractives les obres és el gènere de la tragicomèdia, que l'autor fa servir, per exemple, en el cas de *Després de la pluja*. Hem vist que molts crítics troben a faltar més profunditat en el tractament dels temes i opinen que la barreja de comicitat i tragèdia fa que de vegades les obres no siguin ni una cosa ni l'altra i quedin una mica diluïdes. Sembla, en canvi, que el públic acull molt bé aquest tipus d'obres: són peces entretenidores que tracten de temes actuals i atractius, amb personatges que solen presentar molts punts d'identificació.

Pel que fa a *Després de la pluja* en concret, el que més atrau als teatres és la idea genial de què parteix l'obra, la situació de comèdia amb un fons tràgic i, sobretot, el gran nombre de papers atractius de dona. ■

■ Bibliografia

■ Llibres i articles:

- Anònim (2000): “... nach Beckett, was kommt da? Fünf Fragen an Sergi Belbel”, *Theater der Zeit*, gener, 57.
- Batlle, Carles (2001): “Pròleg”, dins: Belbel, Sergi: *Després de la pluja*, Barcelona: Edicions 62, 5–24.
- Belbel, Sergi (1992): *Carícies*, Barcelona: Edicions 62.
- (1992): *Liebkosungen*, trad. (del castellà) de Klaus Laabs, Berlin: Henschel Schauspiel.
- (1995): *Nach dem Regen*, trad. (del castellà) de Klaus Laabs, Berlin: Henschel Schauspiel.
- (2001): *Després de la pluja*, Barcelona: Edicions 62.
- Floeck, Wilfried (1999): “Zur Rezeption des spanischen Gegenwartstheaters in Deutschland”, *Matices. Zeitschrift zu Lateinamerika, Spanien und Portugal* 21.
- Frost, Norma (2002): “Consideraciones sobre la recepción del teatro de Sergi Belbel en Alemania”, dins: Fritz, Herbert / Pörtl, Klaus (eds.): *Teatro contemporáneo español posfranquista II. Autores y tendencias*, Berlin: Tranvia / Walter Frey, 99–106.
- Gallén, Enric (1992): “Un model de literatura dramàtica per als noranta”, dins: Belbel, Sergi: *Carícies*, Barcelona: Edicions 62, 5–9.
- (1998): “Pròleg”, dins: Belbel, Sergi: *La sang*. Barcelona: Edicions 62, 7–18.
- George, David (1998): “The reception of Sergi Belbel’s *Després de la pluja*”, *Estreno. Cuadernos del teatro español contemporáneo* 24:2, 50–53.
- Xerri, Catherine (2004): “Josep Maria Benet i Jornet i Sergi Belbel: una renovació del teatre català”, dins: Camps, Christian / Arnau, Pilar (eds.): *Col·loqui Europeu d’Estudis Catalans*, volum 2: *La literatura catalana de la democràcia*, Montpellier: Centre d’études et de recherches catalanes, 287–299.

■ Crítiques de diari:²⁴

■ 1 Estrenes de *Carícies*:

■ 1.1 Münchner Kammerspiele, 25 de març de 1995:

Anònim (1995): “Katalanische ‘Liebkosungen’ im Werkraum”, *Münchener Merkur*, 25/26 de març.

Becker, Peter von (1995): “Geile Welt, heile Welt. Man stirbt positiv”, *Theater heute* núm. 6/95.

Dultz, Sabine (1995): “Frauen von herzzerreißender Komik”, *Münchener Merkur*, 27 de març.

Hammerthaler, Ralph (1995): “Kampf um das eigene Unglück”, *Süddeutsche Zeitung*, 25/26 de març.

Schostack, Renate (1995): “Seelenschläge: ‘Liebkosungen’ in den Münchner Kammerspielen”, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 28 de març.

Thieringer, Thomas (1995): “Die Lust an der Bosheit”, *Süddeutsche Zeitung*, 27 de març.

■ 1.2 Schauspiel Leipzig, 20 d'octubre de 1995:

Merschmeier, Michael (1995): “Aufbruch ohne Abbruch”, *Theater heute* núm. 12/95.

■ 2 Estrenes de *Després de la pluja*:

■ 2.1 Deutsches Schauspielhaus, Hamburg, 17 de novembre de 1995:

Anònim (1995a): “Komödie auf dem Dach”, *Gala*, 16 de novembre.

Anònim (1995b): “Letzte Zuflucht für Raucher”, *Bild*, 17 de novembre.

Anònim (1995c): “Blauer Dunst auf dem Dach”, *Der Spiegel*, 20 de novembre.

Anònim (1995d): “Schrille Dialoge mit viel Witz”, *Bild*, 20 de novembre.

---

24 Agraïixo a l'arxiu IZA (Innsbrucker Zeitungsarchiv), i especialment a Monika Klein, l'amabilitat i eficiència amb la qual em van ajudar a localitzar les ressenyes de les diferents estrenes de *Carícies* i *Després de la pluja* a l'àrea lingüística alemanya.

- Berndt, Hans (1995): “Fluchtpunkt der Lüste”, *Handelsblatt*, 24/25 de novembre.
- Briegleb, Till (1995): “Überdruß und Bürosex”, *taz Hamburg*, 20 de novembre.
- Fischer, Jens (1995): “Können Raucher/innen küssen?”, *Kreiszeitung Bremen*, s. d.
- Krieger, Gottfried (1995): “So viel Rauch um ein paar Glimmstengel”, *Hamburger Morgenpost*, 20 de novembre.
- Laages, Michael (1995): “Teebeutels Himmelfahrt”, *Hamburger Rundschau*, 23 de novembre.
- Mierow, Kai (1995): “Zugiges Tabakskollegium”, *taz Hamburg*, 16 de novembre.
- M. L. (1995): “Überflüssig”, *Frankfurter Rundschau*, 23 de novembre.
- Nellissen, Monika (1995a): “Das Schöne muss fliegen”, *Die Welt*, 16 de novembre.
- (1995b): “Flügelahme zum Fliegen bringen”, *Die Welt*, 20 de novembre.
- Scheffel, Meike (1996): “Fassadenkletterei ohne Hochgefühle”, *Musik + Theater* núm. 1/96.
- Schmidt-Missner, Jürgen (1995): “Zum Schmunzeln”, *Kieler Nachrichten*, 21 de novembre, i *Stuttgarter Zeitung*, 24 de novembre.
- Schulz-Ojaja, Jan (1995): “Schmeckt wie ‘ne Kräftige”, *Der Tagesspiegel*, Berlin, 19 de novembre.
- Schümer, Dirk (1995): “Rauchen gefährdet Ihre Absurdität”, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 24 de novembre.
- Seegers, Armgard (1995a): “Menschen mitten im Großstadtchaos”, *Hamburger Abendblatt*, 11/12 de novembre.
- (1995b): “Blauer Dunst und wilde Herzen”, *Hamburger Abendblatt*, 20 de novembre.

■ 2.2 Staatsschauspiel Dresden, 5 de setembre de 1996:

- Blumenstein, Gottfried (1996): “Neid und Missgunst, Verrat und Gewalt”, *Sächsische Zeitung*, 7/8 de setembre.
- Gruhl, Michael Alexander (1996): “Hoch hinaus”, *Dresdner* núm. 9/96.
- Klunker, Bistra (1996): “Rauchzeichen ohne Feuer”, *Dresdner Neueste Nachrichten*, 7/8 de setembre.

Schneider, Jörg (1996): “Warmer Regen nach langer Dürre”, *Dresdner Morgenpost*, 7 de setembre.

■ 2.3 Städtische Bühnen Osnabrück, 27 de setembre de 1996:

Adam, Christine (1996): “Nerven unter Starkstrom”, *Neue Osnabrücker Zeitung*, 30 de setembre.

Arndt, Karlheinz (1996): “Stück lebt von Sprache und Gestaltung der Personen”, *Westfälische Nachrichten*, 30 de setembre.

Hake, Thomas (1996): “Uausgesetztes Lust-Stöhnen”, *Oldenburgische Volkszeitung*, 1 d'octubre.

■ 2.4 Theater im Fass, Schaffhausen (Suïssa), 28 d'octubre de 1996:

Anònim (1996): “Raucherglück auf dem Hochhausdach”, *Kulturblatt*, 12–25 d'octubre.

Borkert, Stefan (1996): “Menschen auf dem Dach”, *Südkurier*, 2 de novembre.

Byland, Urs (1996): “Nach dem Regen”, *Stehplatz*, octubre.

Hauser, Bea (1996): “Der blaue Dunst der Hoffnung”, *Schaffhauser AZ*, 30 d'octubre.

Kedves, Alexandra M. (1996): “Winke mit dem Zaunpfahl”, *Thurgauer Volksfreund*, 30 d'octubre.

Mürner, Patrik (1996): “Zwischenmenschliches aus der Raucherzone”, *Kieler Tagblatt*, 8 de novembre.

Zahner, Monika (1996): “Ein Rauchopfer des psychischen Leerlaufs”, *Schaffhauser Nachrichten*, 30 d'octubre.

■ 2.5 Theater Rampe im Zahnradbahnhof, Stuttgart, 21 de novembre de 1996:

Auch, Joachim (1996): “Das große Paffen”, *Stuttgarter Zeitung*, 23 de novembre.

Bail, Petra (1996): “Zum Schreien komisch”, *Esslinger Zeitung*, 23 de novembre.

Gass, Claudia (1996): “Krieg der Emotionen”, *Prinz*, novembre.

Mainzer, Hanna (1996): “Explodierende Seelen im blauen Dunst der Muße”, *Stuttgarter Nachrichten*, 23 de novembre.

■ 2.6 Nationaltheater Mannheim, 1 de març de 1997:

Anònim (1997a): “Wenn Raucher zu viel leiden”, *Mannheimer Morgen*, 1 de març.

Anònim (1997b): “Hoch-Tief”, *Frankfurter Rundschau*, 4 de març.

Marx, Heike (1997): “Vom Dach in die Tiefe, vom Leben in den Tod”, *Die Rheinpfalz*, 3 de març.

Roth, Dieter (1997): “Im Ameisenhaufen”, *Rhein-Neckar-Zeitung*, 3 de març.

Schönfeldt, Heinz (1997): “Viel Qualm auf dem Dach”, *Mannheimer Morgen*, 3 de març.

Wackenhut, Ingo (1997): “Rauchertreffen in luftiger Höhe”, *Die Rheinpfalz*, 1 de març.

■ 2.7 Hochschule für Musik und Theater, Hamburg, 4 d’abril de 1997:

Anònim (1997a): “Acht Kettenraucher lechzen auf dem Dach nach ihrer Zigarette”, *Welt*, 7 d’abril.

Anònim (1997b): “Theaternachwuchs mit zwei Grotesken”, *Kopo*, 9 d’abril.

Anònim (1997c): “Alfini-Preis an junge Schauspieler”, *Welt*, 16 d’abril.

Paluskova, Barbara (1997): “Die Krake unterm Flachdach”, *taž Hamburg*, 7 d’abril.

■ 2.8 Staatstheater Mainz, 16 de maig de 1997:

Dieterich, Erika (1997): “Ein vitaler Schuster auf der schiefen Ebene”, *Rhein Main Presse*, 20 de maig.

Klee, Gerd (1997): “Auf dem Dach, wo die Neurosen blühen”, *Wiesbadener Kurier*, 20 de maig.

Wenzel, Werner (1997): “Menschen auf dem Hochhaus: Vom Rauchgenuß zum Regenguß”, *Mainzer Rhein-Zeitung*, 20 de maig.

- Cornelia Eisner, Universitat Pompeu Fabra, Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge, Roc Boronat 138, E-08018 Barcelona, <cornelia.eisner@upf.edu>.

Zusammenfassung: Sergi Belbel ist derzeit einer der bekanntesten und erfolgreichsten katalanischen Theaterautoren in Deutschland. Das Stück, mit dem er Anfang der neunziger Jahre international bekannt wurde, war *Carícies (Liebkosungen)*, und seinen Durchbruch in Deutschland schaffte er 1995 mit der Tragikomödie *Després de la pluja (Nach dem Regen)*. Anhand der Analyse einiger Kritiken der deutschen Erstaufführung dieses Stückes im Deutschen Schauspielhaus in Hamburg und der sechs Inszenierungen, die in der folgenden Spielzeit in verschiedenen Städten Deutschlands und der Schweiz zu sehen waren, wird in diesem Artikel versucht, die Gründe für den Erfolg von Belbels Stücken auf den deutschen Bühnen aufzuzeigen. ■

Summary: Sergi Belbel is the Catalan playwright whose plays have had most international success, including in Germany. The play that made him known internationally in the early nineties was *Carícies*. In Germany, his work came to public attention when his tragicomedy *Després de la pluja (Nach dem Regen)* premiered at Deutsches Schauspielhaus in Hamburg in 1995. This article takes into account the analyses of critiques of the play's German premiere as well as six other productions in different cities of Germany and Switzerland and analyzes the reception of Belbel's plays on the German stage. [Keywords: Catalan theatre, Sergi Belbel, contemporary theatre, German stage, theatre criticism, reception study] ■